

Մանգրամի Էֆեաք

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՒՆԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 17 ՃԻԻՄԱ ԻՐԹԻՍԻ ՍԱՊԱՀ

ՆԻՄԵՐՈ 151

Մանգրամի Էֆեաքը հաճախում է հանդիսանալ 300 հազար լիտրի, սենեկի գլուխների, բալթա փարապետների ինքնուրույն, 200 ղժ՝ օլուպ, ալթը ալլըդը 100 ղժ՝ օլա-րազ, վե նիւսիսի տախի 50 ար փարապետ ալթըլաճազ տըր :

Իլանաթըն պէհէր սալթըլ իլին, պի-րինճի տէֆատա 5, իրինճի տէֆատա 2, վե իւլիւնճիւ վե սալթը տէֆալարտա 1 էր ղուրուշ ալթնաճազ տըր :

Մէքթուպ վե սալթը, Պէյ-օղլունտա տօղթու-էօլտա 349 նիւսիսի տախի 1 էվաւնթ շէրաւս թապիւ-նէսինտէ, կարապէա 8. փանսեանէ կեօնտէրիլէճէ տիւր :

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ԷՍԶԱՍԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԷ

Սեպտ. 15	Էն երեքսէք	53-10
» »	Էն աշաղը	54-34
» »	Գարանտը	54-34
» 15	Էն երեքսէք	54-35
» »	Էն աշաղը	54-38
» »	Գարանտը	54-30
» »	Աշըտը	54-20

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅՅԷ

Տիւնքի Գուրիտէա շու աթիտէքի պահա օգուտնուշ տուր :

« Գանէատան սեպտեմբեր 22 թա-րիսի մէքթուպլար ալթըլը տըր :

« Մուսթաֆա բաշա հազըթէթլէրի մահը հալին 20 սինտէ զօրպալար իւզէ-րինէ ասկէր սեվգ իթմէեէ պաշաճըլտըր :

« Բուճըր աւերն 16 սընտա ղայպ իթ-տիլէրի մեվլալարընը վե Մալազասըր եէնիտէն էլտէ իթմէթլիէ, վե Քէրուճիա տալլարընը թուլթմազըլը մահը հալին 21 ինտէ իսթէմիլէր իսէտէ, միւրա-լարընա իրէմէթիլին ժէնէրալ Ալի Բիզա բաշա մարիթէթլիլէ վե պիւլիւք թէլէ-ֆաթլա թարուճար իտիլիլէր տըր :

« Ֆէրտասը կիւնիւ Քէրուճիա տալ-լարընտա եէնիտէն պիւր գազլա օլմուշ, վե շու գազլատա Մէհմէտ բաշա հազ-րէթլէրի եէտի թապուր նիգամ ասկէրի գուճանտասընտա պուլունմուշ տուր : եէվմի մեզպուրտա զօրպալար էվլէլէրի կիւնտէն զիեատէ պօզուլմուշար, վե Սֆաքիա տաղըրընա չէթիլմէք նիլէթիւ-լէ Գանէատան պէշ սաաթ գաթար իլէ-րիլէրէ չէթիլիլէր տըր : Հալ պու քի Սֆաքեալըլարըն մէրգուճանը գապուլ իթմէեէճէթլէրի մեմուլի գազիտէն պու-լունմազտա տըր :

« Գանտիա վե Բէթիւսո նահիլէլէրին-

տէ հեման հիլ պիւր զօրպա կէօրիլմէ-մէքտէ օլուպ, վե պուլունմուշար տալի կէօրիլմէթլէրի կիպի իլէրուլէրէ չէթիլմէք-տէ տիլլէր :

« Մուսթաֆա բաշա հազըթէթլէրի մահտուճարը ժէնէրալ Սալիհ բաշա Գանտիա եր կէզիպ կէօզտէն կէլիլմիշ, վե ասպիլի հալին իեատէ իթտիլիլի մի-շահէտէ իլլէմիշ տըր :

« Մըրըր ասկէրլէրի պազը ուլլուն-տուզ հարէթէթլէրտէ պուլունմուշար-րընտան, պիւլիւք թէլէթլէրիլէ սեպէ-պիլիլէթ վէրմիլէր տըր :

« Ասկէր դայլէթ իլէ իլէրու կիթմէք-տէ օլուպ, վե Մուսթաֆա բաշա հազ-րէթլէրի իսէ, իտարէնի հարպիլիլի պիլգ-գաթ տէր իւհտէ իլլէմէքտէ չէլէ չիմտի-քի հալ նէօխորի գարեթիլի մէլքէզ իթթիլազ իթմէքտէ տըր :

— Իսբանեա գրալիչասը հազըթէթլէրի թարաֆընտան Տէր-սէատէթ սէֆիլի թալիլն օլունան Մ. Իգսիթէնա ճէնապ-լէրի պու բէնճիլմիլի կիւնիւ հուզուրի չէվլէթմէվիլի հազըթի Փատիլաշի-լէ չըգմազ չէրէֆիլի նայիլ օլարազ, հա-միլ պուլունմուշար չէհատէթնամէսինի թագուիմ իլլէմիշ տըր :

— Տէր-սէատէթ իլէ Գանտիա պէյ-նիտէ հէր հաֆթա վե նիգամ թահ-թընտա օլարազ պիւր վաթօր իլլէլէճէկի, վե եալընըզ Ֆէվալիտի Օսմանիլէ գուճ-բանեասընըն իքի գիթա վաթօրլարընըն կիտիպ կէլէճէթլէրի հավաթիսաթտան տըր :

— Էտիլնէ վիլայէթի վալի մուալլինիլի վե բօլիթիլգա մէհմուլիլիլէթիլալըն գա-լիմազամը իզգէթլու նէլէթ պէյ է-ֆէնտիլէ :

Գարասու սանճազը էվգաֆ միւտիլի թիֆաթլու Ահմէտ Սապիթ էֆէնտիլէ թիլթպէի սալիլէ :

Մէքթուպի սատրազամի իսիլաֆա-սընտան թիֆաթլու ճէմիլ պէյէ թիլթ-պէի սալիլէ թէվլիլի պուլլունմուշար տըր :

Իւսկիւտար գապըթա մէհմուլիլիլէթի Ֆաթիհ զապըթասը մէհմուլը սալլգ իզգէթլու թօստէն բաշաեա :

Իսթանբէյ գայիմազամըլը իւնեա գայիմազամը սալլգ իզգէթլու Մուս-թաֆա էֆէնտիլէ :

Իզվէրիլ գայիմազամըլը թիլթպէի թէֆիլի միլիթիլանիլի Պէհէ գայիմա-զամը սալլգ սէատէթլու Բէու Ֆ բաշա-եա :

Պէհէ գայիմազամըլը թիլթպէի թէ-ֆիլի միլիթիլանիլիլէ, Թըրաֆիլք գա-լիմազամը սալլգ սէատէթլու Ահմէտ բաշաեա :

Թըրաֆիլք գայիմազամըլը Պօստա վիլայէթի մուհասէպէ մուալլինի սալլգ իզգէթլու Մուսթաֆա թուլուսի էֆէն-տիլէ թէվլիլի վե իհալէ պուլլունմուշար տուր :

— Պազը հայաաթիլն հուտուտ պօստէն-տան տէֆ ու թէնքիլէրի իլին, կէլէլէրտէ հուտուտ գայիմազամըլա նարտա գա-լիմազամը կէօնտէրիլէրէք, պիւր նէֆէր հայտուտ իլէ օն նէֆէր եաթազըլք է-տէնլէր թուլթուլու պ նարտաեա ալտէթ-լէրի ագիլիլտէ, օն եէտի նէֆէր հայա-տիլիլն պու թարաֆա թէճալուզ իտէ-ճէթլէրիլիլապէր ալթըլարընտան, թէք-րար ազիլմէթլէ թագիլիլի հայաաթիլն մէ-հմուլ Էուլան գապիլիլիլէ, կէօթէ-րիլէն միւլաֆաթ լւզլէրինէ, տիւն կի-ճէ սաաթ իքիլտէ, գապիլիլի միւլալիլէլիլի պիլիլքտէ հուտուտտա պիւր չէրէթ մէ-սաֆէտէ Էուլան թօրաղընտա հայաաթ-տիլիլ մէրգուլմէ, պիլիլ գուլար թարա-ֆընտան ալթըլա օլունմազըլա, թէպիլ-լէրիլիլն օլունան թէքիլիլէ աալի միւ-

վաճագաթլա, թէ չհրի տիւան իյլե տիւր-
լերինտէն, պիլ մուգապէլէ տեօրտիւ
մէյթէն, պիլի հայեէն էլէ կէջերիւկ, Նարտաեա կէթիլիտիկի, վէ տեօրթ նէ-
Ֆէրի մէծրուհէն Եունանիսթանա Ֆիրար
իյլե տիւրլերի, վէ պուլարը էլէ կէթիւ-
մէք իշին, Եունան զապիթի արգալարը-
նա տիւշտիւկիւ, վէ պու մուգապէլէտե
ասաքիլի հուտուտիյէտէն պիլ, վէ հըք-
գիյէտէն իքի նէֆէր Ֆէվթ, վէ պէշնէ-
Ֆէրի ծիւղեծէ մէծրուհ զուտուղու, գա-
լիմագամը միւմայիլէյհիմա թարաֆ-
լարընտան պիլտիլիլիշ օլմարըյա, հայ-
եէն էլէ կէջերիլէն հայտուտ վէ եաթագ-
լարըն իսթիլիթագըյա, քէֆիյէթ պա-
մագպաթա իշար օլունմուշ տուր:

Ճէրէք:

— Կիրիտ ճէգիլէսիլտէ Սուտա իմանը
ճիվարընտա վագը Վէրիսէս նամ մահէլ-
լէ սէվգ օլունան պիլ թապուր ասաքիլի
Մըս ինէյի, մահէլի մէգքիւրուէն էթ-
րաֆի սարփ վէ սէնկիսթան օլտուղուն-
տան, էջգրեա թագըմը գուշատըպ մու-
հասէրէեէ ալմըշ օլտուղլարը էսնատէ,
իւպհէթլու տէվլէթլու Մուսթաֆա քա-
շա հասթէթլերի թարաֆընտան սէվգ ի-
տիլէն իքի պիլն գատար պաշը պօղուգ
նէֆէրաթը վէ ասաքիլի Մըսրիյէ գու-
մանտանը սէատէթլու Շահին քաշա
հագըթլերի պիլ մըգտար ասաքիլիէ եէ-
թիշիպ, պուլտան պիլ հաթթա էվլէ
մուհարէպէեէ կիրիշիլէրէք, աք թա-
գըմընտա բէք չօգ թէլէֆաթ վու-
գու պուլտուղու հալտէ Ֆիրարա եիւգ
թուլթուշ, վէ պու մուհարէպէտէ աս-
քէր թարաֆընտա, Ֆագաթ օն պէշ
գատար վէֆիեաթ վէ մէծրուհ պու-
լունմուշ, վէ էջգրեա գարիյէլէրինտէն
Մալագաս վէ Գալեօս վէ Նէրէհալի
խարգ ու խարապ իտիլիշ տիր:

Խճրայի Ֆիթնէ վէ շուրիշ իշին Կի-
րիտտէ պուլունան Եունան էտէպիլիլէրի
էջգրեանընթէ ըիշանիլէթլերի, սայիլլէրի-
նին միւքէտուէր վէ էնտու հնաք օլմամա-
լարը աղարգը Ֆասիտէսիլլէ «գարըն-
տաշար պաշընըգա կէլէն Ֆէլաքէթուէն
սագըն զամաք օլմայընըգ, զայրէթ ի-
տին, զիւրա Արնափուտուգ Եունանա
կէշիլ տիր» Եօլու պիլ թագըմ ասը-
սըգ վէ Եօլուգ մաէլտէ վարագալարնէշ
ու իլան իթմիլէր տիր:

Քէլ:

— Քիսամօ նահիյէսի էհալիսիլին հալի
իսեանտան եիւգ չէվիլիպ, իգհարը բէշ-
մանի իլէ իսթիլիթատ վէ իսթիմանտէ
պուլունտուղլարընըն թէպիլիլթը մէ-
մուրիլէթիլլէ վէթիլլէ մանասթըրըն-
տան իքի նէֆէր քէշիշ կէօնտէրիլիշ,
վէ պուլուն միլթէագըղպ սահիլտէ պու-
լունտան պիլ Եունան վարօրուէնա ալթը
եէտի եիւգ գատար Խրիսթիեան պիլնէ-
րէք Շիրաեա կիթմիշ տիր:

Քէլ:

— Խասթախանէտէ պուլունան նէ-
Ֆէրաթը Մըսրիյէ խասթէկեանընտան
պիլ գաշ կիւն էվլէլ, մահէլի ախէրէ
նագլ օլունմալարընա իւգուգ կէօրիւնէ-
րէք չըգարընտըլարը էսնատա, զիւմիշի
էջգրեատան պիլ թագըմ պիհաեա էլէ
կէշիլէպիլիլթլերի պիլմէճալէ սուլի գատ
իթմէքտէն պաշգա, պուլարտան օն քի-
շիեի, օրատա պուլունան պիլ քիլիսէ
գաթուտու էօնիւնտէ սէլպ իթմէք Ֆէ-
զահաթընա, վէ մուգայիլի ինսանիլիէթ,
հարաքեաթը դատարանէեէ միլթէճա-
սիլ օլմուշ օլտուղլարընտան, իլթէ պու-
լունտուլթը Ֆէճիանըն էթրաֆա ին-
թիլարըյա, էվրօպա էհալիսի նագարըն-
տա նէ տէրէճէ գապիհ կէօրիլէճէկի
հէնուգ մալիւմ տէյիլ տիր:

Քէլ:

— . . . Միւլէլիֆ:

1866 օգոստոս 19 Գայսէրի:

Պուլունան օն սէնէ մուգատտէմ Պօ-
եաճը օլու Յովհաննէս նամ քիմէսնէ
իլ Սէլ ինին գըգը Մարիամ էվլէնմիշէր,
վէ ալթը սէնէ պիլիլթէրէ գալմըշար, վէ
մուհապպէթ իւգըն էօմիւր կէշիլիլշ-
լէր իսետէ, մէրգուլէ Մարիամ ալթըն-
ճը սէնէ համիլէ օլարագ, համիլին վագ
իյլէտիլտէ, ագլընա խիֆէթ կէլմէսի
իւգըրիլնէ, գօճաք մէրգուլէյի թէրք
իթմիշ, վէ մէրգուլէնին վալիտէսի շիմ-
տիլէ գատար սագլամըշ, վէ թօրնու իլէ
պիլիլթէրէ պէսլէմէքտէ պուլունմուշ տուր:

Մէրգուլէ Մարիամ սօնրատան հէր
նէ գատար շիֆաթէգիլ օլմուշ, վէ մէգ-
քիւր իլլէթի անճագ իլք պահար մէվ-
սիմէրիլնտէ պիլ իքիշէր այ գատար է-
սէրի էլէմպալիշ կէօլթէրմէքտէ պու-
լունմուշ իսետէ, մէրգուլ Յովհաննէս
գէվալընըն իլլէթի խաֆիֆէսիլնի պէ-
հանէ իտէրէք, ալըպ պէրապէր օթուր
մագտան իմթիլնա իթմէքլիլէ տէվամ իյ-
լէմիլէր տիր:

Մէրգուլ պու գատարա տախի գա-
նաթ իթմէյիպ, իլը պաշգա պիլ ղէվ-
ճէ ալմագ սէվտարընտա տախի կէգուի-
կիլտէն, Թալասըն իշլանա աղալարընտան
պիլիլիլնի էլտէ իթմիշ, վէ մէրգուլուն
նասիհաթընա թէվիլիլգան մէրգուլէյի
պօշամաեա չըգըշմըշ, վէ պեր, առաջ-
նորգ Եղիա վարդապետէ կիտիպ իֆա-
տէյի հալ իլլէմիշ, վէ միւմայիլէյհի սըր-
բագան տախի քէյիլլէթի հալ հագըն-
տա քէսպի մալիւմաթ իլլէմէք նիյէ-
թիլլէ Թալասըն իշլանալարընա պիլ մէք-
թուպ եագլմըշ, վէ մէգքիւր մէքթու-
պու տախի մէրգուլուն քէնտիսիլնէ թէս-
լիմ իլլէմիշ տիր:

Պօեաճը օլու մէգքիւր մէքթուպու-
ալարըն կիպի, սօղուլ նասիհաթճըսը օ-
լան իշլանա աղաեա կէօթիլիլմիւշ օլ-
տուղունտան, իշլանա աղա քիմէսէն խա-

պէր վիլմէքսիլին, վէ զանն օլունտու-
ղունա կէօրէ, քիւշատ օլունաճագ տէ-
յիլմէնտէ պիլ կիւնտէ քէնտի տարըսընը
իլլիլթսիւն նիյէթիլլէ, մէրգուլէ կէ-
լին իշին «տիվանէ տիր, պուտալա տըր,
պիշարէ էհլինէ եագըգ տըր, պուլուն
պօշ օլմարնա տայիլ պիլ ըուլսաթ թէգ-
քէրէսի հիմմէթ պուլունմանըգ մէրճու-
տուր» տէյէրէք, առաջնորգ միւմայի-
լէյհի իլթիմասլը պիլ ճէվապ եագլմըշ
տըր:

Պու խուսուս մէրգուլէ Մարիամըն
ամ ճէսի իլէ կիւլպէնքեան Քերուլէ ա-
ղանըն մալիւմի օլմաղին, հէման ալթ-
թաճիլ մէրգուլէյի վանքա կէնտէրիլթ-
տէն պաշգա, մէրգուլէնին հէր վագըթ
ագլը պաշընտա օլուպ, Ֆագաթ սէնէտէ
պիլ իքի այ իլլէթիլին սըգըշտըրմագտա
օլտուղունտա միւշիլ, վէ միլթէպէր իմգա-
լար իլէ միւմալ պիլ գըթա տախի շէհա-
տէթնամէ եէթիլտիրմիլլէր տիր:

Էվլէլի սախթէ շէհատէթնամէտէն
իքի ստաթ սօնրա, Եղիա վարդապետ մէգ-
քիւր մէքթուպու տախի ալարագ, վէ
Մարիամը պիլգաթ կէօրէրէք տիւշարը
թէհայիլը օլմուշ, վէ մէրգուլէյի իւշ
կիւն օրատա ալը գօեարագ, գօճաք հագ-
ընտա գալպիլտէ մէրքիւգ օլան մու-
հապպէթիլնի անլամըշ, վէ պուլուն իւգէ-
րինէ մէրգուլ Պօեաճը օլունտա, նիքեա-
լը գէվլէսիլնի ալըպ օթուրմասըն բէք
չօգ նասիհաթ իթմիշ իսետէ, պիլ տիւր-
լիւ գապուլ իթտիրէմէտիկիլնտէն ագը-
պէթքեար նէգտիլտէն տէֆ իթմիշ տիր:

. . . Միւլէլիֆ, պու պապտէ Պօ-
եաճընտան զիւտտէ քէնտուլէ նասիհաթ
վիլնէ իշլանա աղալարընտա շաեան օլ-
տուղտան պաշգա, առաջնորգ սրբագան
հայրըն, շու տիլգաթ վէ շու տիլտարընը
իսէ զիւտտէսիլլէ մէտհ ու թէշէքքիւրէ
սէզա պուլունմուշ տուր: չիւնքի, մա-
գալան էկէրշէ Եօլլէ թէհի պիլ սէ-
պէպէ մէպնի, էօթէքիլնէ պէրիլլինէ ալ-
տանարագ, նօմօսուլմուգ պաղընըն չէգիլ-
մէսիլնէ միւսաատէ իթմիշ օլսա իտի, ալ-
գատընտան չօրապ իրի սէօքիւմիւ կիպի,
տահա նիշէլլէրին այնի իտտաեա գալգը-
շաճագլարը պի իլթիպահ իտի:

— Կէշէնլէրտէ փուլու հալատա,
Կիրիտէ մուվաթէլէթ իթմիշ օլան պէյ-
լիք վարօրուտան պիլիսի, էսնայի լահ-
տէ նասըլ իսէ պիլ կէմիլնէ չաթարագ,
զիւտտէսիլլէ շիքէթ օլմուշ օլտուղու-
հալտէ, էկէրշէ գուրթարընմասընա չա-
լըշտընը սրբատա անճագ պիլ գաշ քի-
շի կէմիտէն ալընապիլմիշ իսետէ, սէֆի-
նէի մէրգուլէ սայիլ Եօլճու վէ էշեա-
սըյա զարգ օլմուշ, վէ տէրուլնտէ
պուլունտանլարըն էջգրեա կիւրիւհիլնտէն

տին նկատմամբ : Ա եւ իցէ մանուկ մը , կամ
պատանի մը օրը քանի՞ ժամ դպրոց մնալու
է . . : Ահա Տանկաստանցւոյն պատասխանը ,
« աստուծոնէ մինչեւ իրիկուն » : Անիկա օ-
րէնք , կամ սահման չճանչնար , օրը թէ
կարճ ըլլայ եւ թէ երկայն , մինչեւ ան-
գամ եթէ 50 ժամ երկայն օր մ'ալ ըլլայ
նէ , դարձեալ պէտք է աշակերտը առ-
տուրնէ մինչեւ իրիկուն դպրոցին մէջ մնալ՝
բայց աշակերտը կը նեղուի , կը ձանձրանայ եւ
դրպրոցն իրեն բանտ մը կը համարի եղբ-
անի երբէք հոգ չընէր , եւ գիտէ ծեծով ու
բռնութեամբ զրկել իր տղան . . . : Ահա աս է
Տանկաստանի ամէն դպրոցներու դաստիա-
րակութեան բովին խեղճ վիճակը , յորմէ
առանց ընդհանուր նորոգութեան մը , դեռ
եւս չարունակ սոսկալի եւ վնասակար
էակներ պիտի արտադրուին . . . :

Արհեստը դաստիարակութեան եւ կրթութեան եւ ուսուցանելու եղանակին ներկայումս բնդհանուր նորոգում մը չըլլայ, Հայուն համար բարոյական փրկութիւն, ներթափան եւ բարոյական յառաջադիմութիւն չկայ:

Մարդկային զգացում կրողի մը գլխաւոր
պարտաւորութիւնն է իր ուշադրութիւնը
սոյն կէտին ուղղել, անոր վրայ խորհիլ,
խօսիլ եւ գործել . . .

— . . . Խմբագիր

Այս օրերու Զեր ու Մասիսի մէջ ծագած անկարգ եւ միանգամայն ոչ օգտակար վէճը, կամ լաւ եւս Մասիսի անյարմար խօսքերը խնդիր առիթ տուին ուս հետեւեալ զիտողութիւնն ընելով առ ձեզ ուղղել եւ խնդրելով որ բարեհաճիք Զեր աղգօգուտ թերթին մէկ անկիւնը զետեղելու յանուն մարդասիրութեան :

ՎԻՃԱԲՄՆՈՒԹԻՒՆ

վիճաբանութիւն . ո՛հ, սոսկալի բառ . ասոր սոսկ հնչումն անգամ ի՛նչ գլուխներու, ճշմարտութեան հետամուտ չեղողներու, մարդկային զգայում չկրողներու ջիւղերը կը ապրտէ, զանոնք հո՛ով ու գողով կը պաշարէ . այո՛, ճշմարտութենէ խրատողներու ականջին շատ դառն է եւ շատ ահարկու . բայց քննչակառալին սոյն բառին հնչումը իւր ճշմարիտ եւ ուսումնական նշանակութեամբն առնելով, շատ եւ շատ քաղցր է, սիրելի է եւ ազնիւ է առողջ դատողութեան եւ ուշադիր բանավարութեան ախր ճշմարիտ մարդերու ականջին . Թող տգէտն ուղածին չափ խորուսի, զղուի եւ հեռի հեռի փախչի, եւ զսոսի չլսելու համար ալ ականջները լաւ մը գոցէ . նա իմաստունին սիրելի ղէնքն է, ճշմարտութիւնն յայանելու գործիք մ'է, զրկեալին իրաւունքը ուղիղ եւ անժխտելի փաստերով հաստատող, որով եւ անիրաւ հակառակորդը պապանձեցունող բարոյական անաչառ սոր մ'է ճշմարիտ մարդերու ձեռքին մէջ :

վայրի գաղանձ մը՝ մոլորթնէն եւ մոլոր-
թնէն ալնչալի չսոսկար եւ չխրտուիր
ռամիկ, կամ իմաստակ գրագէտը, քան որ-
չաի «վիճաբանութիւն» բառին հնչումէն:

Ինչ՞եւ ազգերը կամ ռաժիկը կը ստոկայ,
Ուսան զի չգիտեք ի՞նչ ըսելէ վիճաբա-
նութիւն, վասն զի նա մինչեւ ցարգ «յա-
նուն վիճաբանութեան» գրական առաջարկն

Ելլող իմաստակ զբազէտներու մեծաւ մասամբ չըլլիստիական զգուելի բանակաւորութեանց նողկալի յիշատակն տեսած է . եւ հետեւապէս « վիճաբանութիւն » բառին նշանակութիւնը սոսոր գլխուն մէջ չըլլիստի կանանց ստակալի կռիւէն շատ տարբերութիւն չունի . վասն զի նա « վիճաբանութիւն » ըսելով ուրիշ բան չէ կարող հասկընալ , այլ սոսկ կռիւ մը , անձնական պատուոյ դէմ յարձակում մը , (զոր ինչպէս մինչեւ ցարդ տեսարակներու եւ լրագրաց մէջ տեսած , լսած եւ կարդացած է) , անյարմար եւ ապօրինաւոր բառերու կուտակութիւն մը հասկընալու . յաղթութեան թագն ալ էն վերջինն խօսողին եւ աւելի ծանր ու վիրաւորիչ բառեր գործածողին գլուխը դնել :

Իմաստակ գրագէտը « վիճարանութենէ »
կը սոսկայ . . . վասն զի ուղիղ բանաւորու-
թեան տէր չէ . վասն զի չուզեր ճշմարտու-
թեան եւ իրաւանց ձայնը լսել , վասն զի
փոքրութիւն կը համարի իր սխալմունքը
չիտկել . վասն զի կուզէ առաւել իր կիրքը
յազեցունել , իր սնապարծութիւնը հաստա-
տել . . . քան ճշմարտութիւնն ու հասա-
սարակաց իրաւունքն յարգել . վասն զի հա-
սարակաց իրաւունքը պաշտպանելու սիրտն
ու հոգին չունի , վասն զի չուզեր դիտնալ
թէ գրական սոսկարէզն ելլողին մի միայն
պարտքն է իր տաղանդը եւ իր կարողու-
թիւնը ոչ թէ իր անկարգ կիրքն յազեցու-
նելու , այլ հասարակաց օգտին , լուսաւո-
րութեանը եւ յառաջադիմութեանը համար
գործածել :

Վասն զի տգէտին ու իմաստասկին բառա-
բանաց մէջ մի եւ նոյն կերպով ք միեմբա-
նութիւն ք բառին առջեւ ասանկերէն միեմ-
տէլէ (կոտիլ ընդ միմնանս) եւ ոչ միեպա-
նէսէ (օրինաւոր եւ փաստաբանօրէն բա-
նակցիլ) բառը դրուած է :

Ἐπεὶ οὖν ἡμεῖς ἐκ τῆς

— Իշխութիւնիսկզե կէտը, Բաթրիք-
խանէնին քեֆաւթիյլը, պու կիւնտե
նարընտա Զէյթին չօրպաճըլարը մահ-
պէստէն չըգարրաճագլար արր:

— Անշամբի Մանգու մէկըլան, Աճէ-
միսթան հազգընտա տիգդաթէ վէ էմի-
հէթէ շաեան պիր մէքթուդ իլէ, էնգա-
րէճէ սրսզը հափառիս տէրճ՝ օլուհաճագ
տորր ,

Ամերիգանցի Նիւ-Եօրք շէհրիւնտէ
սախթէքետար վէ գալպազան վէ էմսալի
ուլլունսուզ հարէքէթտէ պուլունան,
լարըն թէհարրիսիւնտէ միւսթախտէմ
խաֆիյէ մէհմուրլարընըն օն ալթը մեր-
քէզե օլտուզու հալտէ, վուզուա կէլ-
մէքտէ օլան ուլլունսուզուզլարըն պա-
հիրէ իխրաճընտա, եինէ էշէտտի միւշ-
քիւլթ չէքիլմէքտէ օլտուզունտան, վէ
հիւքիւմէթ մէմուրլարընտան պիր զա-
թըն պիր կիճէ իսայլէ էշետար սիրգաթ
օլունմուշ, վէ սարիզլէր պիր տիւրլի-
էլէ կէշիրլէմէմիշ օլմագ հասէպիյէ,
պունլարը հէր քիւս պուլուպխապէր վէ-
րիր իսէ, թիյէի վաֆիյէ վէրլէճէկի,
ճանիպի հիւքիւմէթտէն իրան գրլընտը.

ղընտան, ասքերիտէն պիր եիւզ-պաշը
աթիւթի մէվուտէի գազանմագ իւմի
տիւլէ, մուվագգաթէն քէնտիտիին տա-
խի բօլիս սընրֆընա իտխալը թէմէննիւ
սիւլէ, մէրքեգէ միւրաճաաթ իթմիշ ի-
սէտէ, պիր տիւրլիւ գապուլ օլունմա-
մըշ, վէ եիւզ-պաշը իլանը մէգքիւր մէ-
էմուլինի խաֆիյէեէ միւնհասըր օլմա-
կըպ, ալէ իթլագ օլտուղունու տէրքիշ
խտէրէք, խօտ պէ խօտ թահգըգաթ ու
թէհարրիեաթը լազըմէյէ պիլ իպթիտար
շու իշլէրտէ խաֆիյէ մէէմուլարընըն
տախի մէտխալը օլտուղունու հիսս իյ-
լէմիշ օլտուղունտան, տէր հալ քէյֆի-
եէթի քէնտի գապիթինէ իխպար, վէ
պու տախի հիւքիւմէթ մէէմուլինինէ ի-
ֆատէյի հալէ իպթիտար իյլէտիկինի
միւթէագգըպ, նասըլ իսէ պիր գալպա-
զան տախի էլէ կէչմիշ, վէ մէրգում պիր
մըգտար գալպ սիքքէ եափըպ, պիր ա-
լալըգ խէֆիյէ մէէմուլարընա իթա իյ-
լէտիկի հալտէ, Ճէրպիմի վագըասը աֆվ
օլունաճալը թէֆհիմ օլունտուգտա,
մէգպուր տախի միւվաֆադաթ իտէրէք,
հէման պիր մըգտար գալպ ագճէ եա-
փըպ սօգաղա չըգմըշ, վէ ուզագտան
ուզաղա արգասը սըրա կիթմէք իւզըն,
իքի գապթիյէ տախի թայեին օլունմուշ
օլտուղու հալտէ, գալպազան խէֆիյէ
մէէմուլարընտան պիրիսինէ եանաշըպ,
խայլի վագըթ տըր սիգէ պիր շէյ վէրէ-
մէտիմ տէյէրէք, գալպ ագճէյի պիր թագ-
լիպ էլինէ թուլթուշտուրմուշ, վէ օ տա-
խի մա մէմուլինիյէ ալըպ ճէպինէ գօյ-
մուշ օլտուղու անտէ, արգասընտա պու-
լունան գապթիյէ նէֆէրաթը հէման
խէֆիյէ մէէմուլունու եագալանըպ,
գալպազանը պիլ մէտինիզ մի, անընլա
կէօրիւշմէնիզին սէպէպի նէ տիր տէյէ-
րէք, ճէպլէրինի արատըգլարընտա գալպ
ագճէ գուհուր իթտիկինտէն, տէր հալ
մէրգում հիւքիւմէթէ թէսլիմ օլունմուշ
վէ մէրգում լէտէլ իսթինթագ օլպապ-
տէ մէմուլինի խէֆիյէնին տախի միւթ-
թաֆըգ օլտուղլարընը պատէլ իգըսըր,
պունա միւմասիլ տահա պիր գալ սու-
րէթլէ իշ մէյտանը թէճրիւպէեէ գօնուլ-
տուղու հալտէ, զեքր օլունան օն ալթը
մէրքէզին օն պիրի իրըսըգ վէ գալպազան
վէ էմաալիթաֆայիֆի մուզիրըն իլէ միւթ-
թաֆըգ օլուպ, ֆագաթ եալընըգ պէշ
մէլքէգ վագայիֆի մէմուլրէսինի իֆատէ
ղայրէթ իթ մէքտէ օլտուղու նիւմուտար
օլմուշ օլտուղու, թօհաֆ նէվինտէն օլա-
րագ պազը զագէթալարտա կէօրիւլմիւշ
տիւր:

$\rho_{-} = \frac{1}{2} \rho_{+}$

ՍԱՀԻՊ ՂԱԳԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Բ. ՓԱՆՈՅԵԱՆ
ԼԷՎԱՆԹ ՀԻՐԱԼՏԸ ԹԱՊԻԱՆԷՄԻՆՏԷ
ՊԵՐ-ՅՂԼԻՏԱ ՅՈՂՐԻՆ ԵՈՒՄ, ՅՈՐԳՐԱՅ ԱՏՈՒԼԷ
ՊԵՐՏԵՐԼԵՐ ԳԱՐԵՐՈՅԱ ՆՈՒՄԵՐ 519: